

Voor het eerst kreeg een tiener euthanasie voor psychisch lijden

Doodswens • Milou (17) wilde al zes jaar dood en was uitbehandeld. Psychiater Menno Oosterhoff maakte haar euthanasie mogelijk. Hij wil het onderwerp bespreekbaar maken.

Jeroen den Blijker
redactie binnenland

Voor het eerst heeft een kind euthanasie gekregen voor ernstig psychisch lijden. Het zeventienjarige meisje Milou wilde al zes jaar dood en was uitbehandeld.

Kinder- en jeugdpsychiater Menno Oosterhoff, die af wil van het taboe om de doodswens van ernstig psychiatrische patiënten, maakte Milous euthanasie vorige maand mogelijk. Oosterhoff kreeg recent veel publiciteit voor een boek dat hij met een Vlaamse collega schreef over euthanasie en psychisch lijden. Hij richtte ook een kenniscentrum op (stichting KEA).

Bij het Expertisecentrum Euthanasie (voorheen de Levenseindekliniek, red.) wordt opgekeken van de leeftijd van het meisje. “Dat is extreem jong”, zegt de woordvoerder.

‘Er zijn patiënten met een doodswens die een behandeling louter volgen voor hun cv’

De ouders van Milou met een herinneringsboek voor hun dochter. FOTO ROOS PIERSON

“De gemiddelde leeftijd bij uitvoering van euthanasie op psychische gronden is bij ons 58 jaar.”

Bij het Expertisecentrum is wel een handvol verzoeken bekend van andere minderjarigen op soortgelijke gronden. Of die ook resulteren in euthanasie is de vraag, onderstreept de woordvoerder, bijvoorbeeld omdat verzoeken ook wel tussentijds worden teruggetrokken.

Oosterhoff vindt dat de ernst van het lijden, ook van jonge patiënten, te vaak wordt onderschat. “Euthanasie verlenen is een vergaande ingreep, maar geen euthanasie verlenen is dat ook”, zegt hij. Hij heeft, mede door de

publiciteit van afgelopen zomer, inmiddels ‘tussen de veertig en vijftig’ verzoeken op zijn bureau liggen van mensen met ernstige psychische problemen die hem om euthanasie vragen. “Drie aanvragen zijn afkomstig van minderjarigen.”

Wachtlijsten

Afgelopen jaar is, zo blijkt uit cijfers van de Regionale Toetsingscommissie Euthanasie, aan 115 (volwassen) mensen met psychiatrische aandoeningen euthanasie verleend. Bijna honderd euthanasiegevallen kwamen daarbij voor rekening van artsen van het Expertisecentrum.

Oosterhoff verwijt zijn collega’s dat ze te gemakkelijk patiënten met een doodswens doorverwijzen naar het Expertisecentrum, in plaats van dat ze die wens zelf met de patiënt bespreken en hen verder helpen. Hij vindt doorverwijzen niet langer aanvaardbaar. “Ook omdat de wachtlijsten van het Expertisecentrum oplopen tot drie jaar. Voor wie ernstig lijdt, is dat nauwelijks een serieuze optie”, zegt hij.

De voornaamste reden van psychiaters om geen euthanasie te verlenen is dat ze het lastig vinden vast te stellen of het psychisch lijden uitzichtloos is – een van de criteria van de

Euthanasiewet. Oosterhoff: “Natuurlijk heb je op jonge leeftijd nog een leven voor je. Maar ik heb veel kinderen gevolgd voor wie de mentale problemen alleen maar groeiden naarmate ze ouder werden, omdat ze de sprong naar volwassenheid gewoon niet konden maken.”

En, is zijn ervaring, als je iemand van nabij meemaakt die jarenlang lijdt aan angsten, depressies of andere zware stoornissen, en ook ziet hoe hun ouders daarmee worstelen, ga je als behandelaar echt anders denken. Oosterhoff: “Er zijn zelfs patiënten met een persistente doodswens die een nieuwe behandeling louter vol-

‘Psychische aandoeningen en stoornissen beginnen vaak op jonge leeftijd’

gen voor hun cv. Niet omdat ze erin geloven, wel om te kunnen laten zien dat ze die behandeling zonder succes hebben gedaan en hun situatie dus uitzichtloos is.”

Ontsteld

Dat nu ook kinderen en jongeren om euthanasie vragen, is volgens Oosterhoff verklaarbaar. “Psychische aandoeningen en stoornissen beginnen vaak op jonge leeftijd en suïcide is doodsoorzaak nummer één onder jongeren en jongvolwassenen.”

Hij denkt dat nu, ruim twintig jaar na de Euthanasiewet (2002), eindelijk ook tot kinder- en jeugdpsychiaters doordringt dat dit een belangrijk onderwerp is. “Sinds 2018 bestaat er bovendien een richtlijn, die voorschrijft dat in instellingen een doodswens besproken moet worden.”

Toch vindt ook hij zeventien jaar jong voor euthanasie. Oosterhoff: “Ik was een paar jaar geleden ook redelijk ontsteld toen ik me voor het eerst verdiepte in de euthanasiewens van een meisje van achttien. “Dat kan toch niet, die heeft nog een heel leven voor zich.” Maar dit zijn toch vaak kinderen die al een reeks suïcidepogingen deden en, ondanks hun jonge leeftijd, ondraaglijk lijden, zonder perspectief.”

Praten over suïcide kan anoniem bij 113 Zelfmoordpreventie: chat via www.113.nl, bel 113 of bel gratis 0800-0113

de Verdieping 2|3
Milou (17) kreeg euthanasie